

Mahala

by [Emir Sa](#) on Saturday, February 25, 2012 at 5:07pm ·

Iz onog gradskog srca sto oblikom podsjeća na zrno przene kafe, izvija se mahala kojoj je svaki vakat mijenjao ime ali je narod poznao i pamtio samo po jednom. Od Musanovica kuće, na samom ulazu u mahalalu pa do starih Cehajica čiji se prozori i dan danas bude friskim jutarnjim suncem a umivaju na malom slapu podno kuće, podiglo se početkom prošlog vijeka nekoliko skromnih kuća uz grbavu kaldrmu. Sve čestiti ljudi, nekadasnje gazde, zanatlije i trgovci koje je habsburška ruka prognala iz gradskog jezgra, da opet počnu ispočetka i ograde sebi mezarluke na maloj uzvisici uz tu kaldrmu sto je vodila ka plodnim njivama uz rijeku. Tako i tu, nastala je mahala, dovoljno daleko od grada da je strani hrsuzi ne zaborave i dovoljno blizu da im, gurbetima, neda mira. Ili je bilo obrnuto, ne zna se ni dan danas.

Grad je bio vjeran svojim ljudima pa je, prkoseći buzerantima sa bečkih dvora, pratio svoju djecu, i onu malu i onu veliku, sirió svoje skute da ih sve zaštiti i tako i sam rastao. Kad je posljedni svjetski rat pao u zaborav a ništa nije slutilo na novi, mnoge su mahale u bosanskim varosima, skoro preko noci izrasle u ulice. Na ustrb basca i zitnih polja, zanemarujući stari običaj da svaka mahala prati trasu rijeke jer se i kuće prave blizu vode, pravljenе su nove ulice, ravne i siroke i uz njih se dizale kuće u kojima su se radjala djeca. Rasli su u mahali. Bilo je to bezbeli vrijeme kad je sve raslo pa i Musanovica mahala. Na mjestu gdje je u blagom luku zaobilazila groblje, zaceta je tad nova cesta i položena u dva paralelna kraka dokle je god golo oko dosegalo.

Kazu stari da život ne počinje kad se rodiš niti kad se udas ili oženis već kad useliš u svoju kuću. Tako je i mahala odjednom zivnula, proljepšala se i u miru odgajala svoju djecu. Od tad pa sve do onog proljeća sredinom osamdesetih, kad ja podno mahale otvoren most za Baksajis, nijedno dijete nije išlo u vrtić niti je iko stran zalazio u nju a da nije bio počascen ili ga nanio posao, muka neka. Dovoljna sama sebi i svojim rođjenima, tih će se godina mahala pohasiti zbog svog povoljnog strateskog položaja i demografske strukture. Na cigar hoda bila joj je dzamija, kino i opština. Do harmanske škole za čas, samo se spustiti sestricom Vocarskom, ulicom uz jarak. Na pijacu se nije ni moralo ići jer je svako sebi imao gdje posijati gredicu luka i uvezati jabuku ili krusku. Mahala je imala svog bricu, majstora duge britve i malih makaza, koji sve znao o svakome, više i od onog jedinog udbasa i mahali, onog kojem se ni ovdje ne treba spomenuti ime jer ga je i mahala držala tajnom. Imala je dvojicu molera ali je voljela samo jednog: onog sto je krecio spavace

sobe dahom mahmurluka i djeci, i svojoj i tudjoj, iz ciste ljubavi i umjesto pozdrava psovao mater. Mahala je imala i svog limara, par zidara, jednog automehanicara, jednog tasnara i konduktera; imala je kuhara, veterinara i mesara, zlatara i frizerku a nesto kasnije dobila je i svog hodzu. Za tumacenje zakona imali su svog katastarskog sveznalicu, onog sijedog dingospo sa kravatom i valovima u kosi. Za boljke svake vrste, od noznog prsta do srcanog udara, imala je mahala svog vlastitog medicinara, legendu besplatnih intervencija u neradno vrijeme i rahmetli mu zenu, porijeklom iz zabacenih dijelova krajine, onu koja je ostala zapamcena po pletenim prslucima i socnim komentarima o svemu sto je mahalski brico znao ali nije htio ni slova reci. Ali je rekao jednom, dok je nekom stancao brkove, da im u mahali fali samo kafana i kad bi je imali, mogli bi komotno da se odvoje od grada i sveg dunjaluka. Iste hefte, u nedelju popodne, umro je Tito.

Otprilike istovremeno, mozda koju godinu razlike, posijecen je kesten kraljevske krosnje na samom ulazu u mahalalu. Sirok toliko da je trebalo sestoro djecijih ruku da ga u kolo uhvate, kesten je docekivao i ispracao i staro i mlado; darovao hladom prolaznike za vrelih ljetnih dana; kupio mladez oko sebe za jesenskih veceri i cuvao im tajne, podupirao pjana insana kad mu se oduzi put kuci i strasio pse lualice kestenima sto su padali uz tresak i kotrljali se ni cestu. Posjekli su ga majstorski, ni panj nije ostao. Tako je mahala dobila novo, moderno lice. Kad su joj tako skinuli melankoliju proslosti sa lica i potom poravnali bore vrelim asfaltom, niko joj ne bi dao godine mudre starosti i krezavog osmijeha.

Kao svaka druga mahala i ova je samo muskima davala nadimke. Nadimci se nisu se izvodili iz imena vec su nastajali u jednom jedinom trenutku nadahnua ili slucajnosti i potiskivali pravo ime doticnog u zaborav do te mjere da ga ni on sam, ni mati mu niti zena nisu vise pamtili ili koristili osim pri popisu stanovnistva. Djeca im za nesto drugo svakako nisu ni znala. A djece je uvijek bilo mnogo u mahali. I kad su odrasli, svi su ostajali u istom dvoristu sa ocem i materom: kceri dok se ne bi udale a sinovi cak i poslije zenidbe, pod (opravdanim) izgovorom da nemaju gdje ili da nemaju cime. Zato je mahala vremenom postala gucsa, kao da se udebljala od svih onih novih kuca sto su dizane gdje se moglo: u ocevoj basci, na komsijskoj medji ili na kocki secera; kuce u kojima su se radjala neka nova djeca, da odrastu u mahali u koju se ulazi kao u pjesmu i zivi se trocetrtskim taktom, ni brzo ni sporo.

Ko ce od njih biti brico a ko moler, to zna samo mahala jer ona sve panti, i ono sto je bilo i ono sto ce biti. Pamti za svog zivota tri rata, sve gori od goreg i racuna s njim, ocekuje ga svako pola vijeka pa ako

potrefi, dobro a ako ne, onda jos bolje. Pamti nedeljna jutra sa mirisom vrucih kifli i bake tuznih ociju, u crnini, sto cutke prolaze kroz mahalalu, zureci na misu. Pamti uskrsnja jaja, ramazanske baklave i prvomajsku janetinu. I pamti mahala sve sunate, oprostajne feste mladih regruta i svadbe sto se ponavljaju u savrseno identicnim intervalima, kao da svi zive istim tempom i po istom scenariju, uvuceni u spiralni tok istorije pa se svakom cini da je sve sto se desi, vec jednom vidio. Kao ono bozicno jutro bez snijega i aksam, kad se kandilji upale na obliznjoj dzamiji i rijeka zapljusne mahalalu svjezinom sa onih slapova sto vec sto godina umivaju Cehajica prozore.